

Alimentární enterotoxikózy

MUDr. Miroslava Zavřelová
ÚOPZ LF MU

Epidemiologická charakteristika

- **zásadně odlišná od alimentárních infekcí – otravy z potravin**
- **odlišný klinický obraz –
chybí horečka**
- **odlišná etiopatogeneze –
bakteriální toxiny**
- **není interhumánní přenos**

Etiopatogeneze

- **toxiny, produkované bakteriemi v kontaminované potravíně**

St. aureus, Vibrio parahaemolyticus

- **toxiny, produkované po požití kontaminované potraviny v GIT**

Cl. perfringens typ A

- **obojí mechanismus**

Bacillus cereus, Cl. botulinum

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Původce:**

Staphylococcus aureus

patří mezi G+ koky

velmi odolný

- **termostabilní enterotoxin**

Stafylokoková enterotoxikóza

Zdroj nákazy:

- **asymptomatický nosič**
 - **v nosohltanu**
 - **na kůži**
- **člověk s hnisavým ložiskem na ruce**

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Klinický obraz:**

náhlý začátek, nausea, křeče v břiše, zvracení, průjmy

- **Diagnostika:**

- **epidemiologická anamnéza – při hromadném výskytu**
- **toxikologické vyšetření pokrmu nebo zvratků**

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Přenos:**
alimentární
- **Rizikové potraviny:**
s vysokým podílem bílkovin
- **Výskyt:**
sporadický
epidemický

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Inkubační doba:**

1 – 6 hodin

- **Terapie:**

- **perorální rehydratace**
- **hospitalizace výjimečně**

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Preventivní opatření:**
 - **edukace potravinářů a veřejnosti**
 - **hygienické zásady manipulace se stravou**
 - **vařená jídla uchovávat buď při T 60 C nebo 4 C**

Stafylokoková enterotoxikóza

- **Represivní opatření:**
 - **hlášení**
 - **domácí izolace**
 - **výjimečně toxikologické vyšetření zvratků a vzorků stravy**
 - **sanitární den ve strav. provozu, bakteriol. vyšetření personálu**
 - **dočasné vyloučení nosičů**

Botulismus

- **Původce:**

Clostridium botulinum

typ A – G (v Evropě typ B)

G+ tyčka, anaerobní, sporující
spóry odolné (120 exp. 30 min.)

- vegetativní forma produkuje
termolabilní neurotoxin

Botulismus

*Výskyt *Cl. botulinum**

- **ve střevě lidí a zvířat (prase, ryby)**
- **v půdě**
- **ve vodě**

Botulismus

- **klinický obraz:**

obrný periferních nervů, dvojité vidění, polykací obtíže, zástava peristaltiky a močení

hrozí obrna dýchacích svalů

- **diagnostika:**

průkaz botulotoxinu ve vzorcích stravy, ve zvracích, v krvi, ve stolici

Botulismus

- **Přenos:**

 - alimentární**

- **Rizikové potraviny:**

 - **produkty domácích zabijaček**
 - **doma nakládaná zelenina**
 - **doma zavařované kompoty**

Botulismus

- **Inkubační doba:**

12 – 36 hodin (vzácně delší)

- **Terapie:**

hospitalizace na ARO

polyvalentní antitoxické sérum

(antitoxiny A, B, E)

Botulismus

- **Preventivní opatření:**
 - **technologické postupy v
komerční výrobě potravin**
 - **zdravotní výchova veřejnosti**

Botulismus

- **Opatření v ohnisku nákazy:**
 - **hlášení onemocnění**
 - **povinná hospitalizace**
 - **laboratorní vyšetření biol. materiálu pacienta a vzorků stravy**
 - **zajištění všech kontaktů
podání polyvalentního antitoxického séra všem kontaktům**